

Αθήνα, 08 Δεκεμβρίου 2015

Αρ. Πρωτ.: ΕΞ./486/2015

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Προς τον Καθηγητή **Κωνσταντίνο Φωτάκη**, Αναπλ. Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, fotakis@minedu.gov.gr

Θέμα: Επιστημονικές και προτάσεις της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών επί του Ν. 4310/2014 και των μέχρι σήμερα δημοσιοποιημένων τροπολογιών του από το ΥΠΠΕΘ

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών (ΕΕΕ) είχε έγκαιρα επιστημονίσει την αντίθεση της ερευνητικής κοινότητας στη «φιλοσοφία» και στο περιεχόμενο του Ν. 4310/2014 για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ) ^[1,2,3].

Με την απόπειρα τροπολόγησης του Ν. 4310/2014 από το ΥΠΠΕΘ, παραμένουν προς εφαρμογή, η αντιαναπτυξιακή λογική και οι αντιφάσεις που ο νόμος αυτός περιέχει και γι' αυτό η ΕΕΕ ζητά την άμεση σύνθεση ενός νέου, σύγχρονου νόμου πλαισίου για την ΕΤΑΚ που θα ανταποκρίνεται στις σημερινές συνθήκες και θα ενισχύει πραγματικά την ανάπτυξη της Έρευνας στη χώρα μας. Ο νέος νόμος πλαίσιο θα πρέπει να στοχεύει στη δημιουργία Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, στην ενίσχυση του δημόσιου ερευνητικού ιστού, στην ενίσχυση μιας αμοιβαία επωφελούς συνεργασίας μεταξύ του εθνικού, δημόσιου και ιδιωτικού ερευνητικού συστήματος, και, εν τέλει, στην αξιοποίηση της Έρευνας και της Καινοτομίας (Ε&Κ) ως βασικού μοχλού για την μέσο-μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της χώρας, εισάγοντας ταυτόχρονα τους απαραίτητους κανόνες διαφάνειας και ενισχύοντας την αυτοτέλεια και τον εκδημοκρατισμό των Ερευνητικών Κέντρων (ΕΚ).

Η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών (ΕΕΕ) έχει κατ' επανάληψη εκφράσει δημοσίως τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι αυτό που απαιτείται για τη βελτίωση του δημόσιου ερευνητικού συστήματος είναι η επικαιροποίηση του καταστατικού νόμου της έρευνας 1514/1985 με έμφαση στα ακόλουθα ^[4,5,6]:

- **Εκδημοκρατισμός του προτύπου διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων και αναβάθμιση του ρόλου του Ερευνητή.**
- **Διαμόρφωση του ενιαίου χώρου εκπαίδευσης και έρευνας στο τρίτοβάθμιο σύστημα.**
- **Αναδιάρθρωση και συντονισμός του ευρύτερου ερευνητικού ιστού της χώρας με αντιμετώπιση του κατακερματισμού του δημόσιου ερευνητικού συστήματος.**
- **Βελτίωση των πρακτικών αλληλεπίδρασης του δημόσιου ερευνητικού συστήματος με την ερευνητική δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα.**
- **Χρήση διαφανών και αξιοκρατικών μεθόδων διανομής και διαχείρισης των ερευνητικών κονδυλίων, με παράλληλη αποτίμηση/αξιολόγηση της χρήσης τους, με δείκτες, η οποία θα αφορά σε όλους τους φορείς/χρήστες (δημόσιους και ιδιωτικούς) και σε όλα τα εθνικά ερευνητικά προγράμματα.**

[¹] http://www.eee-researchers.gr/wp-content/uploads/2014/10/EEE_EX-466-15-10-14_Anoikti-Epistoli-Prothupourgios.pdf

[²] http://www.eee-researchers.gr/wp-content/uploads/2015/02/EEE-EX-467_21-10-2014_Pros-Epitropi-Morfotikon_n-s-ETAK.pdf

[³] http://www.eee-researchers.gr/wp-content/uploads/2015/02/EEE_EX-468-11-11-14_Deltio-Typou.pdf

[⁴] http://www.eee-researchers.gr/Anakoinoseis-EEE/EEE_EX_456-30-12-13_Theseis-epi-tou-NS-EREYNAS.pdf

[⁵] http://www.eee-researchers.gr/wp-content/uploads/2015/05/EEE_EX-482-28-05-15_Epistoli-pros-YPOPAITH_gia-tis-tropologies-N4310.pdf

[⁶] http://www.eee-researchers.gr/wp-content/uploads/2015/06/EEE_EX_483_Theseis-epi-tou-SN-EREYNAS-20152.pdf

Ειδικότερα, όπως έχουμε ήδη και εγγράφως παρουσιάσει, ο Ν. 4310/2014 και οι μέχρι σήμερα δημοσιοποιημένες τροποποιήσεις του εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται από την έλλειψη εξαιρετικά σημαντικών ρυθμίσεων για την ανέλιξη του εθνικού ερευνητικού συστήματος, την ανάσχεση της συνεχιζόμενης διαρροής Ελλήνων επιστημόνων στο εξωτερικό και την κατοχύρωση βασικών μεταρρυθμίσεων που έχει άμεση ανάγκη ο δημόσιος ερευνητικός ιστός, οι οποίες –μεταξύ άλλων– αφορούν στα παρακάτω [5,6].

I. Χάραξη και χρηματοδότηση Εθνικής Ερευνητικής Πολιτικής.

II. Δημιουργία ενιαίου χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας.

III. Αντιμετώπιση του κατακερματισμού του δημόσιου ερευνητικού ιστού.

IV. Εκδημοκρατισμός του προτύπου διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων.

Δυστυχώς οι προτάσεις της ΕΕΕ, όπως αυτές εκφράστηκαν και κατά τη δημόσια διαβούλευση του σ/ν, δεν ελήφθησαν ουδόλως υπόψη από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΕΘ, παρά τις περί του αντιθέτου δημόσιες διαβεβαιώσεις...^[7] Αντιθέτως, η πρόσφατα δημοσιευμένη έκδοση του σ/ν παρουσιάζεται εμπλουτισμένη με ρυθμίσεις αντιδημοκρατικές και άκρως παρεμβατικές, καθώς ενισχύεται η λογική του διορισμού μελών ΔΣ στα ΕΚ από τον εκάστοτε Αν. Υπουργό, σε περίπτωση που παραιτείται, ελλείπει ή κωλύεται ο Δ/ντής του ΕΚ ή του Ινστιτούτου^[8].

Οι Ερευνητές δεν «εκλέγουν» τους διευθυντές τους, αλλά «προτείνουν» και «εκφράζουν γνώμη»!!! Οι Καθηγητές ΑΕΙ εργάζονται σε χώρο που απολαμβάνει την ακαδημαϊκή αυτονομία -η οποία είναι στοιχείο εκ των ων ουκ άνευ για την ανάπτυξη του ερευνητικού έργου- εκλέγοντας από τη βάση όλα τα μονοπρόσωπα όργανα των Ιδρυμάτων. Οι Ερευνητές, με ομόλογα χαρακτηριστικά προσόντων, προσλήψεων και προαγωγών εργάζονται σε ένα περιβάλλον όπου η συγκέντρωση των εξουσιών στο πρόσωπο του Διευθυντή ΕΚ/Ινστιτούτου διαμορφώνουν ένα πνεύμα δημοσιοϋπαλληλικής ιεραρχίας, το οποίο συμπιέζει την ερευνητική διαδικασία. Πάγια θέση της ΕΕΕ είναι η εξωτερική αξιολόγηση και η εσωτερικά εκλεγμένη διοίκηση του ΕΚ/Ινστιτούτου και πιο συγκεκριμένα:

(α) οι Ερευνητές να φέρουν τη βασική ευθύνη επιλογής του Διευθυντή ΕΚ/Ινστιτούτου και

(β) το ερευνητικό έργο των ΕΚ/Ινστιτούτων να συνεχίσει να αξιολογείται από διεθνείς, ανεξάρτητες, υψηλού κύρους επιστημονικές επιτροπές, όπως συμβαίνει ήδη ανά πενταετία τα τελευταία είκοσι χρόνια.

Για τον καταρχήν εκδημοκρατισμό της διοίκησης των ΕΚ, η ΕΕΕ έχει προτείνει προς θεσμοθέτηση ρυθμίσεις για τους Δ/ντές ΕΚ/Ινστιτούτων, το Επιστημονικό Συμβούλιο Ινστιτούτου και τη Συνέλευση ερευνητών του Ινστιτούτου.

Ειδικότερα έχουμε προτείνει:

Ο Δ/ντής Ερευνητικού Κέντρου και ο Δ/ντής Ινστιτούτου θα πρέπει να εκλέγονται από επταμελή επιτροπή που απαρτίζεται από τέσσερα εσωτερικά και τρία εξωτερικά μέλη. Τα εσωτερικά μέλη είναι Ερευνητές Α΄ ή Β΄ Βαθμίδας και εκλέγονται από το σύνολο των Ερευνητών του Κέντρου ή του Ινστιτούτου αντίστοιχα. Τα εξωτερικά μέλη είναι διεθνώς καταξιωμένοι επιστήμονες, με έναν εξ αυτών τουλάχιστον να προέρχεται από την αλλοδαπή.

Τη διατήρηση του Επιστημονικού Συμβουλίου Ινστιτούτου (ΕΣΙ) που θεσμοθετήθηκε με το Ν. 4310/2014 με τη διαφορά ότι ο Πρόεδρός του, θα ασκεί χρέη Αναπληρωτή Διευθυντή Ινστιτούτου, ελλείποντα, απόντα, ή κωλυόμενου του Δ/ντή Ινστιτούτου, με πλήρη δικαιώματα.

Θα πρέπει επίσης να θεσμοθετηθούν: i) η αξιολόγηση των Δ/ντών ΕΚ και Ινστιτούτων στη μέση αλλά και στη λήξη της θητείας τους, καθώς και η δημοσιοποίηση των αξιολογήσεων αυτών, ii) η προκήρυξη για την υποβολή υποψηφιοτήτων για τη θέση Δ/ντή ΕΚ/Ινστιτούτου να δημοσιοποιείται υποχρεωτικά κατ' ελάχιστον έξι (6) μήνες προ της λήξης της θητείας των υπηρετούντων Δ/ντών και iii) η θητεία του Δ/ντή ΕΚ/Ινστιτούτου να είναι δυνατόν να παραταθεί έως τρεις (3) μήνες κατ' ανώτατο όριο.

[⁷] http://www.eee-researchers.gr/wp-content/uploads/2015/06/EEE_EX_483_Theseis-epi-tou-SN-EREYNAS-20152.pdf

[⁸] <http://www.esos.gr/arhra/41131/mono-sto-esos-shedio-nomoy-gia-tin-ereyna>

Επιπλέον, η ΕΕΕ θέλει να επισημάνει την πλήρη αντίθεσή της σε νέες ρυθμίσεις που έχουν συμπεριληφθεί στο σ/ν , όπως είναι:

- Η κατάργηση του ισχύοντος ΕΣΕΤ και ο διορισμός νέου «μεταβατικού» στο οποίο η επιλογή των μελών του «ανήκει στην διακριτική ευχέρεια του Υπουργού», χωρίς έστω την εφαρμογή της διαδικασίας που περιλαμβάνεται στο αντίστοιχο άρθρο του σ/ν μας είναι εξαιρετικά δυσνόητες!!! Ειδικότερα όταν το «μεταβατικό» ΕΣΕΤ, όπως φαίνεται, θα αναλάβει την επιλογή των νέων Δ/ντών ΕΚ/Ινστιτούτων που έχουν ήδη προκηρυχθεί! Ο θεσμός λειτουργεί εδώ και δύο δεκαετίες (ως Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας - ΕΣΕΤ) και αποτελούσε μια θετική πρόνοια της νομοθεσίας που χρήζει αναβάθμισης. Η συγκρότησή του με αποκλειστική ευθύνη της κυβέρνησης καθιστά τη λειτουργία του ευεπίφορη σε πολιτικές πιέσεις χωρίς να υφίστανται εξισοροποιητικοί μηχανισμοί ελέγχου. Αυτό οδήγησε, σε ορισμένες περιπτώσεις και κατά το παρελθόν, στην κατάχρηση από την πλευρά της πολιτικής ηγεσίας του συμβουλευτικού ρόλου του ΕΣΕΤ και στην εκμετάλλευση του υψηλού επιστημονικού κύρους των μελών του Συμβουλίου, προκειμένου να δικαιολογηθούν αποφάσεις ισχυρής μεν πολιτικής χροιάς, αμφιλεγόμενης δε επιστημονικής βαρύτητας. Έχουμε **προτείνει** πολλές φορές ότι θα πρέπει να υπάρξει **μηχανισμός εκλογής** των επιστημόνων, μελών του ΕΣΕΚ με **διεθνή προκήρυξη και ανοικτές διαδικασίες, από την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα.**
- Θεωρούμε ότι δεν είναι δυνατόν με νομοθετικές ρυθμίσεις να «εξαγνίζονται» διοικητικές και οικονομικές παρατυπίες (για μέλη ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης σε ΑΕΙ που ταυτόχρονα ήταν και Δ/ντές ΕΚ/Ινστιτούτων, με καταλογισμούς που δεν θα εκτελεστούν). Διαχρονικά, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο της Έρευνας (ισχύον και παλαιότερο), οι Δ/ντές ΕΚ/Ινστιτούτων, που είναι και μέλη ΔΕΠ, είναι πλήρους απασχόλησης στα ΕΚ και μερικής απασχόλησης στα οικεία Πανεπιστήμια, ενώ ως ΕΕΕ ζητάμε να είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, καθώς το έργο τους σε κάθε ΕΚ είναι σημαντικό και εξαιρετικά χρονοβόρο και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ενίοτε ως «πάρεργο».
- Τα ΕΚ βρίσκονται για μεγάλο χρονικό διάστημα σε θεσμική εκκρεμότητα ενώ ο Ν. 4310/2015 εφαρμόζεται επιλεκτικά από το Υπουργείο. Γεγονός που πράγματι προκαλεί έντονο προβληματισμό στην ερευνητική κοινότητα για τις πραγματικές προθέσεις του Υπουργείου. Συγκεκριμένα, ενώ το Υπουργείο φαίνεται (από το σ/ν που έχει δημοσιοποιηθεί) να έχει υιοθετήσει την πρόταση της ΕΕΕ να συμμετέχει ο **εκπρόσωπος της ΓΓΕΤ στα ΔΣ των Κέντρων, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου, δηλαδή ως παρατηρητής**, καθώς σε αντίθετη περίπτωση (όπως προβλέπεται στο Ν. 4310/2015) δημιουργείται σύγκρουση αρμοδιοτήτων, προέβη πρόσφατα (ΦΕΚ 833, 19/11/2015) στο διορισμό των εκπροσώπων της ΓΓΕΤ στα ΔΣ, σύμφωνα με το Ν. 4310/2014 (δηλ. με δικαίωμα ψήφου)!

Είναι πλέον έκδηλο ότι η επιλογή του Υπουργείου να μην προχωρήσει στην κατάργηση ή έστω στην αναστολή του Ν. 4310/2015, με την ταυτόχρονη διατήρηση ελάχιστων ρυθμίσεων που εξασφαλίζουν τη μη διακριτή μεταχείριση του προσωπικού των Ερευνητικών Κέντρων και των ΑΕΙ, έχει πολλαπλές συνέπειες στη θεσμική λειτουργία των Ερευνητικών Κέντρων. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι σε αντίθεση με το ό,τι συμβαίνει με τους Καθηγητές και το τακτικό προσωπικό των ΑΕΙ των οποίων η μισθοδοσία προέρχεται από τον τακτικό προϋπολογισμό του κράτους, στα ΕΚ η μισθοδοσία των Ερευνητών και του τακτικού προσωπικού στα μεν ΝΠΔΔ Κέντρα προέρχεται κυρίως από την εκάστοτε επιχορήγηση, στα δε ΝΠΙΔ καλύπτεται στο μεγαλύτερο τμήμα της από τα προγράμματα.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών θεωρεί ότι όλα τα παραπάνω συγκλίνουν και αποδεικνύουν ότι ο Ν. 4310/2014 δεν διορθώνεται με πλειάδα "πυροσβεστικού τύπου" τροπολογιών και συνεπώς είναι άμεση η ανάγκη ενός νέου σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την Έρευνα και Καινοτομία το οποίο θα σέβεται το Άρθρο 16 του Συντάγματος και θα εκσυγχρονίζει ουσιαστικά τους νόμους 1514/1985 και 2919/2001. Ενός θεσμικού πλαισίου που θα προκύψει μέσα από ανοικτή διαβούλευση με την ερευνητική, ακαδημαϊκή κοινότητα, καθώς και την καινοτόμα και νεανική επιχειρηματική κοινότητα της χώρας.

Αυτές τις ημέρες ξεκίνησε ο εθνικός διάλογος για την Παιδεία σε πλήρη διάσταση με την Έρευνα και χωρίς τη συμμετοχή ερευνητών. Πρέπει να γίνει σαφές ότι **ο διάλογος για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση είναι αλληλένδετος με την Έρευνα και είναι ο μόνος «δρόμος» για να εδραιωθεί ο ενιαίος χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας.**

Στη βάση των προαναφερθέντων ζητάμε από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΕΘ να μην υιοθετήσει την πρακτική της τροποποίησης του Ν. 4310/2014, αλλά να προχωρήσει στην άμεση αναστολή του, με την ταυτόχρονη:

(α) θεσμοθέτηση άμεσων ρυθμίσεων που θα ενισχύουν τον Ενιαίο Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας και θα θέτουν τις βάσεις για τον εκδημοκρατισμό της διοίκησης των ΕΚ,

(β) θεσμοθέτηση των απαραίτητων ρυθμίσεων που θα διευκολύνουν την απορρόφηση των ερευνητικών κονδυλίων του τρέχοντος Προγράμματος Πλαισίου, βάσει σαφών κανόνων διαφάνειας και λογοδοσίας,

(γ) απελευθέρωση του ερευνητικού χώρου από γραφειοκρατικές διατάξεις που δυσχεραίνουν την υλοποίηση του ερευνητικού έργου και την απορρόφηση των ερευνητικών κονδυλίων,

(δ) διατήρηση ή/και αναβάθμιση των ρυθμίσεων του Ν. 4310/2014 που η ερευνητική κοινότητα κατοχύρωσε κάτω από αντίξοες συνθήκες (όπως, π.χ. η χρηματοδότηση της μισθοδοσίας του τακτικού προσωπικού των ΕΚ από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό και η ύπαρξη στα ΕΚ Επιστημονικών Συμβουλίων από Ερευνητές, με αρμοδιότητες), και

(ε) επίτευξη των διαδικασιών για την έναρξη του νέου ΕΣΠΑ (ΣΕΣ) με την προκήρυξη νέων ερευνητικών δράσεων.

Με εκτίμηση,

Για την Ένωση Ελλήνων Ερευνητών

Η Πρόεδρος

Η Γ. Γραμματέας

Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου

Μάχη Δ. Χατζηγιάννη

Κοινοποίηση:

Γραφείο Πρωθυπουργού

Κύριο Νίκο Φίλη, Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, minister@minedu.gov.gr

Καθηγήτρια Σία Αναγνωστοπούλου, Αναπλ. Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ypkourakis@minedu.gov.gr

Καθηγητή Γιάννης Παντής, Γενικό Γραμματέα Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, gengram@minedu.gov.gr

Καθηγητή Θωμά Μαλούτα, Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, secgenof@gsrt.gr

Κύριο Μιχαήλ Καλογήρου, Γενικό Γραμματέα της Κυβέρνησης, gge@ggk.gr

Πρόεδρο και Μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας, a.sitareniou@gsrt.gr

Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων, president@ekke.gr

Σύνοδο Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ Ελληνικών Πανεπιστημίων, lilnikol@interel.uoa.gr

Σύνοδο Προέδρων ΤΕΙ, chrysoul.john@gmail.com

Διοικούσα Επιτροπή της ΠΟΣΔΕΠ, posdep.gr@gmail.com & ΟΣΕΠ/ΤΕΙ, akokkos@teipir.gr

Προέδρους και Τομείς Παιδείας Κομμάτων του Ελληνικού Κοινοβουλίου

Πρόεδρο και Μέλη της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων

Πρόεδρο και Μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής των Ελλήνων

Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου: ΕΚΕΦΕ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», Πατριάρχου Γρηγορίου και Νεαπόλεως, 15310 Αγία Παρασκευή. Τηλ. 210 6503556, e-mail: mkonstan@bio.demokritos.gr

Μάχη Δ. Χατζηγιάννη: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Κρατίνου 9 & Αθηνάς, 10552. Τηλ. 210 7491630, Fax, 210 7489130 e-mail: ahadji@ekke.gr